ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A. I.,** zast. Mgr. Ing. Janem Zonkem, advokátem, se sídlem Sadová 1585/7, Ostrava – Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2009, č. j. 64 Az 8/2009 - 47,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2009, č. j. 64 Az 8/2009 - 47, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 9. 2. 2009, č. j. OAM-24/VL-18-08-2009, byla žalobcova žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce opustil Moldávii v říjnu roku 2007. Důvodem jeho odjezdu byla nemožnost najít si odpovídající zaměstnání. Proto odjel do České republiky, kde se seznámil s dívkou, se kterou hodlá uzavřít manželství. Žádostí o mezinárodní ochranu si žalobce chce podle žalovaného legalizovat svůj pobyt. Žalovaný dospěl k závěru, že skutečným důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla snaha vyhnout se jednání věřitele na Ukrajině, který po žalobci požadoval splácení dlužné částky. Žalovaný zdůraznil, že uvedené skutečnosti spočívající v podobě ekonomických problémů a legalizace pobytu nelze podřadit pod taxativní důvody udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Podle žalovaného problémy v zemi původu byly dány výhradně nemožností najít si výhodné zaměstnání, přičemž nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve vlasti

vystaven pronásledování z důvodů významných pro mezinárodní ochranu. Institut mezinárodní ochrany neslouží jako nástroj legalizace pobytu na území České republiky. Žalobcův vztah ke státní občance České republiky, se kterou hodlá uzavřít manželství, není důvodem nemožnosti vycestování a není tak v rozporu s mezinárodními závazky a judikaturou. Odloučení by v tomto případě nepředstavovalo natolik závažný zásah. Žalobce dále neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno dospět k závěru, že by mu v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy z důvodů podle § 14a zákona o azylu. Sám potvrdil, že v době pobytu v Mongolsku neměl nikdy osobně žádné problémy se státními orgány. Žalovaný uzavřel, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána zcela účelově, přičemž neshledal žalobcem uváděné skutečnosti jako důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany podle § 12 a § 14a zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2009, č. j. 64 Az 8/2009 - 47, byla žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného jako nedůvodná zamítnuta. V něm soud uvedl, že v řízení před správním orgánem bylo prokázáno, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu z důvodů legalizace jeho pobytu v České republice, kde žije v dlouhodobém vztahu s přítelkyní. Soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že tento důvod nelze podřadit pod některou z forem mezinárodní ochrany podle § 12 a 14a zákona o azylu. Rovněž se ztotožnil se žalovaným v tom, že žalobce v řízení neuvedl skutečnosti, pro které by mu hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého důvodu uvedeného v § 14a zákona o azylu. Žalovaný proto podle soudu nepochybil, když žádost žalobce zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) prostřednictvím svého zástupce včasnou kasační stížnost. Stěžovatel v ní poukázal na skutečnost, že v řízení před správním orgánem vyšlo najevo, že mu hrozí mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání ze strany věřitele, který po něm požaduje vrácení dlužné částky. Není přitom rozhodující, zda uvedená hrozba pochází ze strany veřejné moci, či ze strany soukromých osob. To odůvodnil odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, které se sice zabývalo výkladem tehdejšího § 91 zákona o azylu, však ten je do jisté míry totožný se současným § 14a zákona o azylu. Stěžovatel dále uvedl, že v jeho případě je dán důvod uvedený v § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, pod což zahrnuje jeho vztah s přítelkyní. Přitom zdůraznil, že nebylo podstatné, zda jím uvedené skutečnosti v průběhu řízení před správním orgánem splňují podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Naopak bylo podstatné, zda žalobce uvedl skutečnosti svědčící o existenci důvodů podle § 12 nebo § 14a zákona o azylu. Pokud je uvedl, neměla být jeho žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná. V tom žalovaný pochybil. Proto stěžovatel navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 9. 2009, č. j. 64 Az 8/2009 - 47, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v případě stěžovatele byla na místě aplikace § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, neboť neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že by mu hrozila vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu. Pro případ svého návratu do vlasti neuvedl žádnou skutečnost, která by mohla představovat ohrožení vážnou újmou podle § 14a zákona o azylu. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně věnoval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, kde dospěl k závěru, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat mimo jiné tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti. O zásadní právní pochybení se přitom v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu krajský soud v napadeném rozhodnutí pochybil a toto jeho pochybení mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Konkrétně se jedná o pochybení krajského soudu spočívající v nepřezkoumatelnosti jeho rozhodnutí podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí přitom pojmově vylučuje věcný přezkum takového rozhodnutí. Ostatně o tom, že nepřezkoumatelnost je vadou natolik závažnou, svědčí i § 109 odst. 3 s. ř. s., které Nejvyššímu správnímu soudu ukládá povinnost se jí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal.

Nejvyšší správní soud proto ve vazbě na výše uvedené shledal předmětnou kasační stížnost přijatelnou. S ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí nad rámec námitek obsažených v kasační stížnosti.

K uvedeným závěrům přitom vedly Nejvyšší správní soud níže uvedené důvody. Jak výslovně uvedl žalovaný na str. 2 napadeného rozhodnutí, „*v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany výše jmenovaného byla snaha vyhnout se jednání věřitele na Ukrajině, který po něm požadoval splacení dlužné částky*“. Nejvyšší správní soud přitom shledal, že tento závěr žalovaného je v rozporu s tvrzeními stěžovatele a v průběhu správního řízení jím uváděnými skutečnostmi. Stěžovatel totiž neuvedl, že by někdy pobýval na Ukrajině, kromě svého tranzitu. Stejně tak neuvedl, že by měl problémy s věřitelem na Ukrajině. To by ještě samo o sobě nemuselo být na škodu věci, kdyby uvedený závěr žalovaného měl oporu ve správním

spise. Z něj však není patrné, na základě jakých skutečností dospěl žalovaný k tomuto závěru. Navíc, zemí původu stěžovatele je Moldavská republika, takže snaha vyhnout se jednání věřitele na Ukrajině je z hlediska důvodů mezinárodní ochrany zcela irelevantní a není tak zřejmé, proč je Ukrajinou v rozhodnutí vůbec argumentováno.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že uvedené pochybnosti v případě správních rozhodnutí vyvstávat nesmí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008 - 109, www.nssoud.cz). V opačném případě jsou totiž správní rozhodnutí vadná a nepřezkoumatelná. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003 - 51, publikovaného pod č. 638/2005 Sb. NSS, „*rozhodnutí správního orgánu, v jehož odůvodnění nejsou uvedeny důkazy, na jejichž podkladě správní orgán dovodil své závěry ... je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Nejsou-li důkazy obsaženy ani ve správním spise, nemá skutkový stav, který vzal správní orgán za základ svého rozhodnutí, oporu ve spise [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].*“ Z obsahu správního spisu není zřejmé, na základě jakých skutečností dospěl žalovaný k závěru o existenci věřitele na Ukrajině a k s tím souvisejícím otázkám. Pro takový závěr obsah spisu, zejména protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 14. 1. 2009 a žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 13. 1. 2009, nedává žádnou indicii. Pokud tedy žalovaný v průběhu řízení dospěl ke zjištění, že důvodem podání žádosti byly výše uvedené jím tvrzené skutečnosti, pak je třeba žalovanému vytknout, že tyto závěry nemají žádnou oporu ve spise. Na základě tohoto deficitu se tak jedná o ničím nepodložený závěr žalovaného, který navíc v kontextu skutkových okolností daného případu působí značně nesouvisle. Kromě toho není rozhodnutí žalovaného prosto chyb v označení země původu stěžovatele, když ta byla zaměněna za Mongolsko (str. 3). I toto pochybení tedy dává poměrně jednoznačný náhled na to, že v rozhodnutí žalovaného se nacházejí pasáže, resp. slova a označení, která s posuzovanou věcí nesouvisí.

Uvedené pochybení žalovaného přitom mohl napravit svým rozhodnutím krajský soud, a to zejména vzhledem k obecněji formulované žalobní námitce stěžovatele, ostatně obsahově shodné s námitkou v kasační stížnosti. Podle ní v řízení před správním orgán vyšlo najevo, že stěžovateli hrozí mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání ze strany věřitele, který po něm požaduje vrácení dlužné částky. Ani s touto námitkou se však krajský soud v rozhodnutí nijak nevypořádal, když v podstatě přejal za své závěry žalovaného. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 - 74, www.nssoud.cz, „*jestliže v řízení před krajským soudem uplatnil stěžovatel námitky, s nimiž se krajský soud v odůvodnění rozsudku nevypořádal (a to i v případě, že tyto námitky nebyly uplatněny v žalobě), je takový rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“. Právě tak tomu bylo v posuzovaném případě.

Podle Nejvyššího správního soudu výše uvedené pochybení žalovaného způsobilo to, že zástupce stěžovatele v žalobě a posléze i kasační stížnosti uplatnil námitku ohledně obav ze zacházení ze strany věřitele. Tato námitka přitom jakoby verifikovala ničím nepodložený závěr žalovaného o existenci věřitele na Ukrajině. Pokud je však tento závěr žalovaného v rozporu se spisem, resp. nemá v něm žádnou oporu, jen obtížně se lze s takovou námitkou vypořádat po věcné stránce.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k názoru, že napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Krajský soud se nedostatečným způsobem vypořádal s uvedenou žalobní námitkou stěžovatele, přičemž současně nezjistil nesrovnalosti v rozhodnutí žalovaného a správního spisu. Tím se dopustil pochybení, jež vykazuje takovou intenzitu, která by mohla mít vliv na samotné hmotněprávní postavení stěžovatele.

V dalším řízení je proto krajský soud povinen se odpovídajícím způsobem vypořádat s touto žalobní námitkou stěžovatele, resp. s ohledem na žalobní námitku stěžovatele by měl důkladně přezkoumat soulad žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného s obsahem správního spisu o žádosti o mezinárodní ochranu. V případě, že krajský soud v dalším řízení neodstraní rozpor mezi předmětnou citovanou pasáží rozhodnutí žalovaného a obsahem správního spisu, bude na místě žalobou napadené rozhodnutí žalovaného zrušit.

Za tohoto stavu věci považuje Nejvyšší správní soud již za bezpředmětné zabývat se podrobně dalšími námitkami stěžovatele v kasační stížnosti. Zjištěná pochybení se dotýkají samotné zákonnosti napadaného rozhodnutí krajského soudu a tato skutečnost je sama o sobě důvodem pro zrušení jeho rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 - 105, publikovaný pod č. 617/2005 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je krajský soud podle odstavce 3 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V novém rozhodnutí pak soud podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu